

Практичне заняття № 13-14

Тема: Ейдетика в початковій школі

Мета:

- познайомити з технологією ейдетики, її особливостями використання в початковій школі, навчити створювати візуалізовані поезії, ейдос-конспекти;
- розвивати образне мислення, фантазію, пам'ять;
- виховувати відповідальність до дорученої справи, самостійність, зацікавленість майбутньою професією.

Питання для обговорення:

1. Сутність ейдетики
2. Вивчення віршів за допомогою малюнків та символів.
3. Використання ейдетики на уроках НУШ.
4. Використання ейдос- конспектів на уроках читання.

Література:

1. Андрусак П. В. Використання методу ейдетики на уроках літературного читання як основа розвитку молодшого школяра. Власна методична розробка. 73 с.
2. Використання елементів ейдетики в навчанні дітей початкової школи URL: https://shestakova.at.ua/30784_ehjetika.pdf
3. Державний стандарт початкової освіти URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text/>
4. Методи навчання – ейдетика. URL: <http://nkkep.com/wp-content/uploads/2020/03/Pry-rodaGRS-2122-23.03.20.pdf>
5. Тарасюк А.В. Особливості використання технології ейдетики в початковій школі. URL: <https://naurok.com.ua/osoblivosti-vikoristannya-tehnologi-eydetiki-v-pochatkovi-y-shkoli42906.html>

Інформаційна довідка

1.Сучасні педагогічні технологія змінили всі аспекти сучасного життя і освіти! Сучасна школа бачить учнів, які впевнено займаються технологіями та обмінюються знаннями один з одним за допомогою своїх практичних навичок та умінь. Вчителі все частіше шукають більш цікаві та інтерактивні методи для вивчення шкільного матеріалу. Вони тепер повинні конкурувати за увагу своїх учнів, використовуючи технологію, яка робить навчання цікавим та ефективним. Цей попит призвів до швидкого розширення ринку освітніх технологій. Існують сотні інструментів для вчителів та учнів, які можуть полегшити пошук саме того, що ви шукаєте.

Ейдети́зм - це одна з різновидів образної пам'яті, яка запам'ятовує яскраві, наочні образи, а потім з легкістю відтворює їх.

На жаль, у традиційній школі вивчення матеріалу спирається на механічну пам'ять і логічне мислення, які в молодшому шкільному віці ще вимагають розвитку та вдосконалення.

Все просто не реально запам'ятати відразу, але ж потрібно ... Подібний процес навчання суперечить процесу розвитку мозку, який закладений природою.

Таке навчання часто стає причиною психологічного дискомфорту і стресів, які негативно відбиваються на навчанні і самопочутті.

Фахівці впевнені, що методика, яка враховує особливості розвитку дитини - одна з основних причин високої успішності в школі.

Такою методикою вважається ейдетика. Система ейдетики розвиває такі важливі якості, як: швидкість, гнучкість, оригінальність. Система ейдетики вчить дітей запам'ятовувати без зазубрювання, ґрунтуючись тільки на асоціаціях і якихось пам'ятних особливості предмета запам'ятовування.

Атмосфера під час занять повинна бути невимушеною, веселою. Якщо враховані всі вимоги, то використання цієї унікальної методики обов'язково відіб'ється на розвитку пам'яті школяра, його уважності і мисленні. Дитина отримує задоволення від занять, а навчальний матеріал засвоїться швидше.

Наш мозок вміщує безліч ейдетичних образів, наповнених почуттями і асоціаціями, які дозволяють в будь-який момент відтворити будь-яку ситуацію. Ейдетика розвиває внутрішнє бачення людини, і завдяки підвищеній сприйнятливості, в пам'ять відкладається більше інформації.

Ейдетика - найкращий помічник у навчанні дітей, щоб зрозуміти чому, необхідно розібратися з терміном ейдетика.

Що ж таке ейдетика?

Ейдетика (eidos грец. - вид, образ, зразок) - філософія і вчення про сутність. Вперше ейдетика описав Арістотель, потім Демокріт. Вони приділяли ейдетиці велике філософське значення. Це психологічне явище, яке полягає в здатності відтворювати яскравий наочний образ через значний проміжок часу. Це можна спостерігати у дітей і підлітків - більш яскраво, у дорослих - менш проявлено. Ейдетика характеризує особливість пам'яті з більш яскравою фіксацією об'єкта, наповненою емоційно-чуттєвою насиченістю.

Ейдетика як спосіб розвитку пам'яті та уважності у дітей повинна використовуватися вчителями та дитячими психологами. Вони повинні навчати дитину представляти відсутні предмети і візуалізувати їх у своїй свідомості. Завдяки якості ейдетизму, предмет після зникнення через кілька хвилин або років може бути відтворений в пам'яті.

В основі ейдетики лежить: *розвиток пам'яті, уваги і образного мислення.*

Метод ейдетики будується на принципі образних асоціацій, завдяки яким дитина може швидше, якісніше запам'ятовувати матеріал, зберегти його і легко відтворити.

Користь ейдетики для початкової школи полягає не тільки в легкості запам'ятовування об'єктів, текстів, цифр, але і в цілому вона полегшує засвоєння матеріалу, що особливо важливо в процесі навчання, скорочує час виконання завдань, підвищує ефективність і успішність.

Одним з найулюбленіших учнями методів ейдетики є метод піктограм. Діти отримують велике задоволення від виконаних завдань. Піктограма це зображення, що передає малюнком якусь інформацію. Піктограми дуже добре використовувати при обробці текстів і віршів. На уроках читання вони корисні як з точки зору запам'ятовування слів, так і з точки зору розвитку художнього мислення. Спочатку читається все твір від початку до кінця, потім по рядках або по частинах плану. Після цього учень малює піктограму до кожного уривку. Потім я продовжую читати, а дитина слухає і знову малює. При цьому малюнок повинен нагадувати текст.

Після такої вправи учень вдумується в суть кожного слова, просить пояснити нове і незрозуміле. Щоб намалювати схему поняття, потрібно добре все уявити. При цьому піктограма не вимагає вміння добре малювати, вона схематична, виконується дуже швидко і допомагає легко запам'ятати і переказати сюжет .

Цікаво те, що піктограми допомагають запам'ятовувати інформацію без зайвої напруги, без механічного зазубрювання. Матеріал запам'ятовується осмислено і свідомо. Складаючи піктограми, дитина розмірковує над лексичним значенням кожного окремого слова, цілої фрази, рядки (якщо мова йде про вірші), міркує про пряме і переносне значення слів, аналізує їх, підбирає слова, співзвучні даними.

МУДРА ГОЛКА

Марійка любила дивитись, як мама вишиває . нитка до , до

Так гарно виходить.

3. На *уроках української мови та читання* доцільно використовувати візуалізацію. Фантазування, візуалізація – це вміння бачити у кожному предметі, явищі, діянні своє ставлення

до навколишнього світу. Тобто вміння пізнавати суть предмета, дії, обставини, вміння дивитися та бачити, слухати та чути, торкатися та відчувати дотик, відчувати смак, розрізняти запах.

- Почуйте річку, вітер, апельсин, ніч, ранок.
- Побачте квіточку, зірку, вірш, щастя.
- Чим пахне ліс, осінь, день народження?
- Який смак у Різдва, сьогоднішнього ранку?

РОБОТА ЗІ СЛОВНИКОВИМИ СЛОВАМИ

Начитуємо дітям 10-13 слів, пропонуємо уявити образ кожного та уявно зв'язати з образом наступного слова, малюючи в уяві мільтфільм (метод послідовних асоціацій)

Наприклад: *ведмідь, диван, портфель, дятел, телефон, медаль, океан, горизонт, абрикос, директор, кишеня, апельсин, черевик.*

У дитячій уяві образи цих слів швидко зв'язуються яскравим ланцюжком.

Наприклад *«Одного разу ведмідь присів на диван, де лежав портфель. У портфелі жив дятел, який любив балакати по телефону. Біля телефону лежала медаль, яку привезли з-за океану. що був за горизонтом. Там ріс абрикос, який був директором, що мав велику кишеню. З кишені визирнув апельсин і впав на черевик.»*

Далі завдання можна ускладнювати, дібрати спільнокореневі слова, скласти речення з одним словом на вибір.

Щоб полегшити процес запам'ятовування орфограми можна запропонувати замалювати слово за допомогою піктограми, щоб у малюнку була схована саме та літера, яку потрібно замалювати.

Правила написання префікса –с

Підготовчі вправи:

1. Створення буквообразу «С». Що це? Сонце (малюнок)
2. Вправи на розвиток фонематичних асоціацій. Що це? (Кафе)
Яку назву має?(Птах)

Префікс с- назвали «вередливим» і використала уже відомий всім вираз «кафе «Птах», підкріпила опорною схемою – ось, що отримала:

В нашій мові префікс с-

Вередливий дуже:

Його знають в КаФе «ПТaX»

Й ти знайомся, друже.

Діти намалювали малюнок.

Запам'ятавши вірш, учні зможуть швидко пригадати правопис префіксів.

4. Ейдос-конспект - зображення і коротке образне міркування, інтерпретує теми, образи побаченого і почутого, прочитаного. Він демонструє, як асоціативне сприйняття літературного героя, художньої думки, художнього світу твору організовує творчу думку читача, формулюючи її зображально і словесно. За допомогою ейдос-конспекту на уроці для читача і письменника створюється одна з можливостей вступити в творчий діалог. Ейдос-конспект організовує на уроці навчальні ситуації проблемно розвивального мислення, розробляє правила порівняльного аналізу ідей творів на уроці літератури або висловлених дискусійних точок зору на уроці мови.

Структура ейдос-конспекту.

Ейдос-конспект складається з 2 частин:

1. теми, цитатного матеріалу, "народжує" образ - малюнок (схему, поєднання кольорів, фотографію), - на лицьовій стороні;
2. коментаря по темі (розгорнуте міркування, що дає тлумачення свого бачення теми і образів у творі) - на зворотному його боці.

Існують наступні ейдос-конспекти.

- художні (в центрі - малюнок);
- графічні (подібні до опорних схем-конспектів, але в основі схеми лежать образи);
- колірні (в основі - колір);
- асоціативні (народжують власні образи)
- комбіновані (поєднують в собі малюнок і колір, схему і образи, авторські та читацькі образи);
- цифрові (створюються за допомогою комп'ютерних програм).

За змістом ейдос-конспекти можна розділити на кілька груп:

- відображення особливостей художнього світу письменника;
- розкриття тематики, проблематики, ідейного змісту, композиції твору;
- допомога в аналізі персонажів;
- передання ролі словесного образу або художньої деталі у творі;
- проведення літературних паралелей.

Письменник у своєму арсеналі має слово, яке в якості сигналу сприймається читачем, але на цьому не закінчується процес спілкування з книгою. Діалог письменник-читач, як і будь-який діалог, передбачає спілкування: слово треба не тільки почути, але зрозуміти. Коли письменник зрозумілий на лексичному рівні, він «чекає» емоційного відгуку, тому важливо створити умови для асоціативної роботи. Подібна робота передбачає власну інтерпретацію прочитаного.

Переваги роботи з ейдос-конспектами .

- дозволяє оцінити рівень сприйняття твору, а іноді і творчості, так як коментар до ЕК показує, наскільки глибоко текст зрозумілий учнем;
- вимагає від учня самостійної роботи у виборі тем, образів, вчить його дослідницької діяльності;

- розвиває творчі здібності учня, інтегрує різні види мистецтва: літературу і живопис;
- для більш невідготовленого читача ейдос-конспект, складений однокласником, є свого роду помічником при читанні: вчить порівнювати різні точки зору.
- допомагає уявити образ, створений художником, очима учня, а самому педагогу зрозуміти глибину засвоєння матеріалу, його емоційного, чуттєвого сприйняття дитиною.

Використання ейдос-конспекту в свою чергу дозволить:

- раціонально організувати навчальний процес;
- формувати навички дослідницької роботи;
- удосконалювати контроль знань;
- прищеплювати інтерес до досліджуваного предмета, підвищуючи якість знань учнів;
- виховувати естетичні нахили за допомогою складання ейдос-конспекту на уроках літературного читання.

Практичне завдання:

Створити візуалізацію, використовуючи елементи ейдетики, до вивчення віршів (*поезія , клас на вибір студентів*).